

le najboljše in bomo tako prišli v desetih letih do prvovrstnega blaga.

Povprečna mlečnost desetih krav naše domače marijadvorske pasme graščine Höfl v St. Salvatorju znaša na leto 5250 kg, povprečna mlečnost osmih plemensko čistih marijadvorskih krav posestnika Eng. Voleriča v Althofenu pa znaša celo 5339 kg na leto. Uradno ugotovljenih primerov z nad 4000 l mlečnosti na leto pa je nad 20. Če pa pogledate bikce, ki jih je kupila naša zadruga od g. Robiča v Limbušu, boste videli, da le-ti glede zunanjosti, oblike, širokosti križa in ravnosti nog ne zaostajajo za montafonci.

Četrty posestnik je zopet ugovarjal: »Pa kaj nam bo mlečna kontrola? Zakaj nam je treba zvišati mlečnost pri naši živini? Saj še to mleko, ki ga imamo, komaj spravimo v denar.«

»Le počasi«, odvrnemo, »naš načrt je, da spravimo povprečno mlečnost marijadvorskih krav na 3000 l na leto. Ko bo enkrat toliko mleka, da bomo teleta lahko primerno vzrejali in dajali do pol leta in še dalje mleko, kajti vzreja je temelj vsega napredka v živinoreji; ko bo toliko mleka, da bomo lahko ustanovili v naših planinskih mestih Slovenjgradec, Šoštanj in Dravograd, ki pridobivajo vedno več veljave kot letovičarska mesta, mlekarne, prodajalne mleka in mlečnih izdelkov, potem lahko nehamo z našim delom. Do te dobe pa smo še daleč. Danes je v Ljubljani v vsaki ulici par mlekarn, prodajaln mleka. Tudi za našo lastno domačo rabo nam ne more biti vseeno, če redimo blago z 800 do 1000 l, ali 3000 l mleka na leto. To zadnje nam plača krmo trikrat boljše, kakor prvo.

Še se je našel posestnik, ki je ugovarjal, češ: »Pa kaj nam bo plemenska živina — marijadvorci, katere bomo vzgojili? Saj je ne bomo mogli prodati v južne banovine!« — In smo rekli: »Novi zakon predvideva izenačenje marijadvorcev s pomurci in v pomurskem rejskem okolišju so Srbi že čisto kupovali plemensko živino. Tudi pred

„Slov. Gospodar“ stane:

a) v Jugoslaviji:

Celoletno 32 Din.
Polletno 16 Din.
Četrletno 9 Din.

b) v inozemstvu:

Celoletno 64 Din.
Polletno 32 Din.
Četrletno 18 Din.

videvajo ukrepi seje ministrskega sveta z dne 11. dec 1930, da se bo odslej kupovala plemenska živina le pri nas doma in ne več v inozemstvu. Če bo pa le potreba, pa bomo zgolj radi zunanjih znakov tu in tam postavili kakega montafonskega plemenjaka. Pasmo iz temelja spreminjati nima pomena. Za to ni časa in tudi ne potrebe. Spremeniti je treba najprej le rejske pogoje. Sicer pa so naši marijadvorci, belo štajersko pleme radi finega prvovrstnega mesa najbolj iskano blago v banovini. To nam sporoča dunajski trg in se podobno izražajo italijanski trgovci, ki dosežajo z marijadvorci samo hvalo.

Iz teh navedenih razlogov smo se po dali v Slovenjgradu na delo, na vzrejo in selekcijo domače živine, in nam sledi Mislinje z ustanovitvijo rodovniškega odseka Kmetijske družnice in upamo, da bodo podobno sklenile tudi Kmetijske družnice v Velenju in v Šoštanju in Živinorejska zadruga v Zavodnjem.

Potrebne tiskovine za vodstvo rodovnika in upeljavo mlečne kontrole je dobiti pri kmetijskem oddelku kr. banske uprave ali pri g. Wernigu, banovinskemu kmetijskemu uradniku, začasno pri okrajnem načelstvu v Slovenjgradu.

*

J. V.:

Pokončavanje sadnih škodljivcev.

(Nadaljevanje.)

Jabolčni zavijač (tortrix pomonella).

Baš v letošnjem letu se je slišalo s strani sadjerejcev kakor tudi kupovalcev sadja v naših krajih mnogo pritožb glede izredno črvicega sadja. To dejstvo je seveda neposredno vplivalo tudi na prodajno vrednost sadja samega. Kje ležijo vzroki črvicega sadja? Črvicega sadja n. pr. pri jablanah povzroča jabolčni zavijač, majhen metulček, približno enake barve kot je drevesno lubje. Jabolčni zavijač se že prikaže meseca junija in julija. Ko se samica spari, poleže na nezrele plodove jajčeca in sicer 20 do 30 in to najraje v muho ploda. Že po nekaj dneh izlezejo iz jajčec gosenice, ki se zarijejo v plod do peščiča, katerega razjedajo. Plod zaostaja v rasti in navadno predčasno odpade. Po nekaj tednih je gosenica dorastla, zapusti plod ter se večinoma spusti po nitki na zemljo, odkoder prihaja po daljnem razvoju preko debla zopet na drevo, ali pa si poišče že na deblu ugodna skrivališča pod raskavo skorjo, kjer se zabubi. Avgusta meseca se izleže metulček, ki skrbi takoj za razmnožitev drugega zaroda in poleže na dozorevajoče sadje zopet jajčeca, iz katerih se izležejo gosenice, ki gredo nemudoma na delo. Gosenice drugega zaroda so veliko nevarnejše, ker jih je mnogo več in ker oškodujejo že skoro dozorelo sadje. Te gosenice pa v velikem številu ne dorastejo na že dozorelem sadju in jih vsled tega prav lahko prenašamo v shrambe, kjer se le zapustijo sad, si poiščejo primerna skrivališča in se preko zime zabubijo. Gosenice pa, ki so že v sadovih na drevju dorasle, prezimujejo pod skorjo debel ter se zabubijo šele spomladi. Meseca junija ali julija izlezejo zopet metulčki in zgoraj navedeni proces se nadaljuje.

Januš Golec:

Guzaj.

Po proglašenju obsodbe se je sesedel Franc Guzaj na zatožno klop, zaihtel na glas, a se zravnil na opomin obeh stražarjev, paznikov, vstal, stopil krepko, zasadil svoj pogled v Klakočarce, stisnil pest in siknil pred izginom za vrati na hodnik v jetnišnico: »Prokleta, se bova še srečala, a tedaj bom jaz porotnik in sodnik!«

V zaporni celici in pobeg.

Obsodbe Guzaj nikakor ni pričakoval. Prepričan je bil, da je predsedel dva meseca v preiskovalnem zaporu več nego dovolj radi ženske zlobe in hudičeve maščevalnosti. Ko so se ponovno zaloputnila za njim vrata zaporne celice in je označil zaškrtni ključa izgubo svobode po nedolžnem za več nego 7 let, je vzklikelo v njem z vso pobesnelostjo, da bi bil pobil vse ter polomil, le da

bi zamogel ven iz ječe, da bi zadavil oba ženska zlodeja, ki sta mu pritisnila za celo življenje pečat zločinstva le zato, ker je bil prepošten za jarem nečistovanja. Škripal je z zobmi, klel, prisegal osveti in bil s pestjo po železnem križu, ki mu je branil ter zapiral pot v dir za samolastnim uničenjem vnebovpijoče krivične rabsodbe. Večurnemu najsrdečjšemu rabsajanju in divjanju ter razbijanju je sledila telesna utrujenost. Izbruhana telesna moč je zahtevala nadomestila s spanjem, ki je bilo sicer nemirno, a mu je vrnilo razsodnost ter zavest, da z glavo nikakor ne more skozi zid. Drugo jutro se je prebudil telesno umirjen; črv neugnanega pohlepa po najbolj krutem maščevanju se je oglasil v njem s podvojenimi ugrizi ter kriki. Sedel je na trdo ležišče, si podprl vročo glavo in se zamislil globoko ter na dolgo:

Treba je predvsem zagrabitati nad vse kruto, nezasluzeno ter neusmiljeno zadevo pri pravem koncu. Njegov zagovornik je prijavil priziv, ki mu nikakor ne bo prinesel oprostitev ali znižanja

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskanice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Roroška c. 5

Cekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

Na češpljah najdemo takozvanega češpljevega zavijača (cydia funebrana). Tudi na češplji poleže ta škodljivec junija in julija meseca svoja jajčeca. Iz njih se zvale gosenice, ki se zavrtajo v plod češplje ter se okoli koščice preživljajo od češpljevega mesa. Gosenica se zabubi deloma na drevju v skrivališčih pod skorjo, deloma pa v zemlji, kamor se spusti po nitki.

Predpogoj uspešnega zatiranja teh nevarnih škodljivcev je, kakor smo že ponovno naglasili, čiščenje drevja v zimski dobi, odstranitev raskave skorje, katera nudi najsigurnejša skrivališča s pomočjo železnih krtacic in strgulj in končno zažiganje odpadlega lubja.

Škropljenje z močnejšimi karboliniji v zimski dobi. Opasanje drevja z lepljivimi drevesnimi pasovi »Rekord« skozi celo leto.

Pobiranje odpadlega in napadenega sadja po tleh ter čiščenje shramb, kamor spravljamo dozorelo sadje.

Škropljenje sadov v mesecu maju in juniju s škropili, ki vsebujejo arzenikove sestavine kot n. pr. »Olanigan« ali »Nosprasen« itd.

Predno preidemo na ostale drevesne škodljivce, bodemo v prihodnjem članku opisali nekoliko vrst škropilnic, katere naj uporabljamo pri škropljenju sadnega drevja.

Dalje sledi.

Prekajeno svinjsko meso.

Svinjsko meso, katero se ne porabi sveže, se ohrani dolge mesece vžitno, ako se odimi in posuši. Da pa ostane res dobro in okusno vse leto, je treba upoštevati sledeče:

Za zakol določena žival naj bo pred klanjem lepo na miru, ker upliva razdraženost živali neugodno na trpežnost mesa. Kri namreč ne odteče po-

polnoma in ta zastala kri povzroči, da se meso ne drži. Nadalje je neobhodno potrebno, da se meso, ki smo ga določili za prekajenje, dodobra ohladi, še predno ga nasolimo.

Za nasoljenje mesa poznamo dva načina in sicer suho in mokro nasoljenje.

Za suho nasoljenje se vzame drobno zmleta sol, med sol pa pomešamo soliter (1 dkg na 1 kg soli), zmleti poper, par zmečkanih strokov česnja in par zmečkanih brinjevih zrn. S to mešanico se nadrgne vsak posamezni kos mesa, posebno pri kosteh. V gnat se napravijo na notranji strani z noževo špico vbodi do kosti in te luknje se napolnijo s soljo. Kosi mesa se vložijo v čisto kad iz trdega lesa in sicer prav na gosto. Veliki kosi na dno, z malimi kosi se izpolnijo nastale praznine, in vmes med vrste se potrosi še nekoliko soli. Kad se prekrije s čisto plahto, da se meso ne napaši ali da kaka druga nesnaga ne more do njega, nato pa postavi na suh, zračen in primerno hladen prostor. Meso ne sme zmrzniti, ker sicer sol ne prodre skoz in skoz. Imeti kad z nasoljenim mesom na toplem, morda še celo v družinski sobi ali izbi, kjer se spi, je pa skrajno nesrametno in nezdruvo. Prvič se meso vsled toplote pokvari ali pozneje prav rado zasmrdi, in drugič se navzame meso vsega tega, kar človek izdihava in s potenjem izločuje. Vse to je že od zdravega človeka strupeno, kaj šele od bolanega, morda celo jetičnega. Tako z vsemi duhovi prepojeno meso ni okusno, še manj pa trpežno. Torej proč s to škodljivo navado!

Nasoljeno meso izloči čez nekaj dni sok ali zuro. Sedaj je treba meso preložiti, tako da pridejo spodnji kosi navrh. Očtočena zura se pa polije preko

Družinska pratika za leto 1931

s podobo Svete družine že dobite vsepovsod. Segajte pridno po njej, ker je res nekaj prav praktičnega. 1350

mesa. To prekladanje je treba izvršiti vsaki drugi dan. Čez 6 do 8 dni so manjši kosi že dovolj presoljeni, večji kosi pa rabijo do 20 dni. Dovolj presoljeni kosi se vzamejo iz kadi, na vsak kos se pritrdi dovolj močna zanjka iz trte ali motvoza (špage). Meso se pusti par ur prostoviseče na zraku, da se odteče mokrota ter osuši, nato pa ga obesimo v dim, kjer ga pustimo po velikosti posameznih kosov tako dolgo, da je dovolj prekajeno.

Prekajamo s toplim in s hladnim dimom. Vendar nas izkušnja uči, da je s toplim dimom bukovih drv povejano meso mnogo okusnejše ter čas prekajevanja krajši od onega s hladnim dimom.

Ko je meso dovolj odimljeno in posušeno, ga obesimo v suh zračen prostor, da se ohladi in presuši. Preprih pa meso izsuši in je tako meso manj okusno.

Spomladi, ko pridejo s toplejšimi dnevi tudi sitne muhe, se prekajeno meso natančno pregleda za morebitni sivi ali celo sluzastimi mesti posebno pri kosteh, morebitna plesnoba se odstrani s čisto suho krpo, posamezne kose mesa pa zaveže v papirnato vrečko, tako da ne more nobena muha ali kakšna druga živalica do njega. Nato se tako zavarovano meso obesi na suh zračen in kolikor mogoče hladen ter temen prostor.

Istotako v papir zavito meso se pa tudi lahko vloži v suh in presejan bukov pepel, kjer je varno pred mrčesom in se drži sočno zelo dolgo.

Mokro nasoljenje mesa.

Vsaj 24 ur shlajene kose svinjetine nateri z enim delom določene soli, nato pa naloži prav na gosto v kad kakor pri suhem nasoljenju. Čez naloženo meso vlij toliko popolnoma hladne zure, da stoji zura preko mesa. Tretji dan podteži meso z desko in kamenjem, nato pa vsaki dan zuro odtoči in polij čez meso. Vsakih osem dni meso preloži, spodnje kose navrh in obratno. Čez 8 do 14 dni so mali kosi dovolj

Vsak mesec

Din 13.

bo plačal vsak kdor hoče brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en velezanimiv zvezek

po Din 13.

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška 5

nja kazni, pač pa ima sedaj še časa do polnomočja razsodbe par mesecev. Ko bo priziv zavrjen, ga bodo prepeljali iz Celja v kako kaznilnico, od koder bi bila izključena rešitev ali pobeg. Ako se hoče — ne se mora maščevati, ne bo sedel nad 7 let, ampak mora izza objema štirih sten ven na svobodo kot divja zver v šume, kjer se bo opijanil z maščevalnimi naklepi. Pobeg je mogoč edino le od tod in tudi ne skozi trdo zamreženo okno, ampak od kod drugod. Treba bo zadeti na kako ugodno priliko izven zaporne celice. Predvsem ne sme zapraviti z divjanjem ter razsajanjem med pazniki dobrega glasu, katerega si je pridobil z mirnostjo med preiskavo. Sedaj, ko je obsojen, ga bodo začeli uporabljati za kaka pisarniška dela, pri katerih ne bo pazil nikdo s posebno pozornostjo nanj. Čakati — in zopet čakati, — le umirjenost mu bo prinesla svobodo — ključ do pri nebu, zemlji ter peklu zaprisežene osvete. Tako se je glasil zaključek Guzajevega prvega, drugega in vseh naslednjih razmišljanj, dokler mu ni sporočil

paznik ponudbe preiskovalnega sodnika, ako bi ne maral preganjati dolgega časa s službo zapisnikarja tukaj v jetnišnici. Kakor bi mu bil pomolel rešilni angel roko, se je oklenil te bilke upa, da bo prost pred odvedenjem v kaznilnico.

Skraja je prepisoval razne akte v svoji celici, ko se je prepričal sodnik o njegovi sposobnosti v pisavi, ga je klical vsako drugo popoldne v sobo pred jetnišnico, kjer je izpraševal one, ki so bili v preiskovalnem zaporu. Paznik ga je samo pripeljal v izpraševalno sobo, niti čakal ni nanj, ampak je moral sam poklicati stražo, ko je moral po opravljenem delu zopet nazaj v celico. Že nad en mesec je bil Guzajev Francelj sodni pisar. Priziva še ni bilo nazaj, sodba še ni bila pravomočna in še vedno je tičal v svoji obleki, kar je pomenilo glavno pomoč pri pobegu.

Prav meglenega popoldne ga je poslal preiskovalni sodnik iz izpraševalnice v uradno sobo v zgorajnem nadstropju okrožnega sodišča, odkoder bi mu naj prinesel zapisnik poprejšnjega dne iz tega in tega akta. Guzaj je šel po obsodbi

presoljeni, veliki kosi kakor gnjati pa morajo ostati v zuri do štiri tedne.

Naprej se ravna z mesom ravnotako kakor pri suhem nasoljenju.

Zura.

Na 50 kg mesa vzemi 18 litrov vode, 3—4 kg soli (tukaj je vračunana tudi sol za natiranje mesa), 5 dkg solitra in 20 dkg kandissladkorja. Vse skupaj prekuhaj, shladi ter popolnoma mrzlo polij čez meso, ki je že nekoliko nasoljeno v kadi.

Svinjski gulaš s kislim zeljem (Sege-diner gulaš).

Na tanke liste zrezano čebulo prepraži med mešanjem na masti, da postane zlatorumena. Nato dodaj do dva prsta debele kocke zrezano mastno svinjetino (od glave ali trebuha), sol ter papriko ter vse mešaj par minut na ognju. Sedaj dodaj kisló zelje, premešaj, prilij toliko vode, da stoji vstric z drugim ter pusti v pokriti posodi dušiti (kuhati) vsaj dve uri. Tu in tam previdno premešaj ter prilij po potrebi nekoliko vode, da se ne pripali. Ko je meso dovolj mehko, potrosi čez jed moko, premešaj, prilij potrebno vodo in pusti, da se duši še pol ure. Gotova jed mora biti bolj gosta, vendar ne suha. Postavi jo na mizo s krompirjem, ali v oblicah kuhanim ali v kosih.

Na 1 kg mesa vzemi 4 srednje velike čebule, zvrhan krožnik kislega zelja, pol male žličke sladke paprike ter eno žlico moke.

Jajčna pena z vinom (šato).

V ponvici ali v lončku z ozkim dnom razžvrkljaj s šprudlo ali z mellico za jajčni sneg sledeče: osminko litra vina, 2 rumenjaka in 1 celo jajce ter 3 velike žlice sladkorja. Dobro raztepeno pristavi k ognju ter neprestano žvrkljaj toliko časa, da postane gosta pena. Ko se počne dvigati (vreti ne sme, ker se sesiri), takoj vzameš iz ognja ter presuješ med mešanjem v skodelico.

Kot pridatek k biskvitu je šato zelo krepčilen in dober.

prvič iz jetnišnice po dolgem hodniku na okrožno sodišče, a ga ni bilo nikdar več nazaj. Iz prvega hodnika je zavil na levo in tamkaj je bilo križišče: na desno in na levo, navzgor in navzdol. Pri pogledu na štiri odprte strani mu je nekaj pošepnilo: sedaj ali pa nikdar! Ni izbral zaukazane mu poti navzgor po stopnicah, ampak navzdol, skozi glavna vrata na ulico — v svobodo — v šume po načrte najkrutejšega maščevanja.

Na domu in v gozdu.

Niti prikriti ni skušal pobega na celjskih ulicah, ker je bil v svoji obleki in le brez klobuka. Iz Celja jo je mahnil kar po cesti skozi Teharje ter Štore proti Št. Jurju. Znal je dobro, da bo preteklo nekaj ur, predno ga bodo spogrešili v jetnišnici. Zopet bo preteklo nekaj časa, predno bo prejela žandarmerija nalog, da ga poišče ter privede nazaj kot ubežnika. Kot bivši orožnik je tudi slutil, da ga bo roka pravice najprej iskala doma pri starših pri Sv. Primožu. Dobrega poldneva je bil še popolnoma varen pred zasledovanjem. Domov k materi je moral, njej je mo-

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 3. januarja so pripeljali špeharji na 90 vozeh 247 zaklanih svinj, kmetje 12 voz krompirja, 2 zelja, 12 sena, 8 otave, 6 slame. Svinjsko meso je bilo po 10 do 26 Din, slanina po 15 do 18 Din, krompir 0.75 do 1.50 Din, čebula 2.50 Din, zelje 0.50 do 1.50 Din. Seno 75 do 90 Din, otavo 85 do 90 Din, slama 50 do 55 Din. Pšenica 2 Din, ječmen 1.75 Din, oves 1.25 do 1.50 Din, koruza 1.50 Din, ajda 1.25 do 1.50 D, ajdovo pšeno 4.50 do 5 Din, proso 2 do 2.50 Din, fižol 2 do 2.50 Din. Kokoš 30 do 45 Din, piščanci 30 do 75 Din, raca 30 do 40 Din, gos 60 do 70 Din, puran 50 do 90 Din, divji zajec 35 do 45 Din. Česen 14 do 16 Din. Kislo zelje 4 Din, kislá repe 2 Din. Jabolka 3.50 Din, suhe slive 10 do 12 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 12 do 14 Din, surovo maslo 38 Din, jajca 1.25 do 1.75 Din, med 14 do 16 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem, dne 2. januarja tega leta je bilo pripeljanih 106 svinj. Cene so bile sledeče: Mlada prašiči 7 do 9 tednov stari komad po 225 do 250 Din; 3 do 4 mesec stari po 300 do 350 Din; 5 do 7 mesecev stari po 400 do 450 Din; 8 do 10 mesecev stari po 550 do 650 Din; eno leto stari po 900 do 100 Din. 1 kg žive teže po 8 do 10 Din; 1 kg mrtve

Ali ste že naročili lepi verski družinski list

Glasnik

presv. Srca Jezusovega,

ki je glasilo pobožnosti Srca Jezusovega, Srcu Jezusovemu posvečenih družin, Apostolatva molitve, Apostolstva mož in fantov, duhovnih vaj in jugoslovanskih misijonov D. J. v Bengaliji. Daje dragocena navodila za duhovno življenje. Vsako številko krasi mnogo lepih slik. List je pisan za vse stanovce. Januarska številka ima tudi umetniško prilogo in priročen koledar.

Naroča se pri upravi »Glasnika«, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9. Celoletna naročnina samo 15 Din (7 lir, 3 šilinge, pol dolarja).

Vsaka Srcu Jezusovemu posvečena družina naj gotovo naroči »Glasnik«!

teže od 12 do 13 Din. Prodanih je bilo 68 komadov.

»Rekord« lepljive drevesne pasove dobite v glavni zalogi I. Videmšek, Maribor, Koroškeva ulica 36. 1497

Skrivnostno trkanje.

V Nemčiji vzbuja občo pozornost vest o dogodkih, ki se odigravajo v zakotni vasi Oppau v Šleziji. V omenjenem selu stoji hiša krčmarja Raškeja, ki tam kaj prebiva s svojo ženo in petimi otroci. Devetletna hčerka Greta je v zvezi z nepojasnenim in skrivnostnim trkanjem. Čuden pojav so slišali prvič 15. oktobra m. l. Nato je nastal daljši odmor, a od 9. novembra se je ponavljalo trkanje dnevno in večkrat skozi celo noč. Znamenja je slišati le tamkaj, kjer se nahaja trenutno deklica Greta. Če ta menja prostor, se preseli z njo tudi trkanje. Ako položijo otroka v postelj, je čuti trkanje izpod postelje, ako pokljuka Greta po steni, je takoj slišen tudi odgovor. Poskusili so, da so Greto spravili k njeni stari materi, a tudi tjakaj jej je sledilo čudno trkanje.

Starši deklice so storili vse, da bi preskrbeli razlago skrivnostnega pojava. Poklicali so župana ter zdravnike, ki so prišli na lice mesta z orožniki, ki so hišo zastražili. Storili so vse, da bi bila vsaka prevara izključena. Deklico so položili na plašč iz gumija, mizo ter postelj so podložili s steklom. Kljub temu se je pojavilo trkanje vpričo komisije ravno tako kakor poprej. Komisija zagonetke ni mogla razvozljati.

Nekateri so bili mnenja, da povzročajo trkanje podgane in radi tega so odtrgali pod. O podganah ni bilo niti najmanjše sledi.

Napravili so še ta le poskus: Deklico so položili na tla, okoli nje so odžagali pod. Niti to ni pomagalo.

*

ral pogledati v oči in jo uprašati: Ali verjame tudi ona, da je tat — lopov — zločinec — izmeček človeštva? Nikogar znanega ni srečal tja do Štor. Da bi ne položil uteka iz zapore na jezik znancem, prijateljem ter sorojakom Šentjurčanom, je zavil kmalu za Štorami s ceste na bližnjico proti levi po polju ter travnikih proti šentjurski podružnici Sv. Primoža, ki je na ravnici skoraj tik ob okrajni cesti Št. Jur—Ponikva. Na levo ob cesti, ako prideš iz Št. Jurja ravno nasproti Sv. Primožu stoji še danes kmečka hiša, kjer so rekali pred dobrimi 50 leti pri Šarklu. Razen Šarklove male posesti je bil v Guzajevih časih pri Sv. Primožu še en večji gruntar in nekoliko dalje ob cesti primoški mežnar, ki je bil po poklicu kovač.

Šarklova hiša je bila krita s slamo in je imela po stari kmečki navadi na sredini za malo lopo črno kuhinjo z odprtim ognjiščem in na levo ter desno po eno sobo s takozvanim štibelcem, kjer sta prebivala na desni strani Guzajeva starša. Pri hiši je bilo majhno posestvo, ki ni zado-

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroška c. 5

DRUŠTVENE VESTI

Ormož. Nova zgodovinska igra v petih dejanjih Pivčev »Mlinarjev Janez« se vprizori v ormoški društveni dvorani v nedeljo dne 11. januarja popoldne ob treh. Igra je nova in velezanimiva iz leta 1456, iz zgodovine celjskih grofov in teharskih plemičev. Igra je dramatizacija Kočevarjevi povesti o mlinarjevem Janezu, je nadaljevanje Funtek-Parmove opere »Urh, grof Celjski«. Povec kaže početje celjskih grofov, bežigradske temne ječe, trpljenje Teharčanov in njihovih hčera, častne boje teharskih sinov, zmago krščanske kreposti nad krutostjo in zvižajo, boje s Turki pred Belgradom, nastop Janeza in Marjetice, njuno suženstvo v Alžiru in srečno vrnitev na slavne Teharje. K mnogobrojni udeležbi vabi Prosvetno društvo v Veliki Nedelji.

Formin. Človek kot družabno bitje si ne more želeti boljšega, kot je zvesti sodrug, dober prijatelj, ob katerega se zaupno opira srce v tugi in veselju; človeštvo vobče je velkanska družba, v kateri smo neposredno vezani eden na drugega v širjem in ožjem pomenu. To misel družabnosti in iskrenosti razume in tudi po sorazmerni možnosti udeležuje v bližnji okolici. Izobraževalno društvo v Osluševcih. To društvo nam je dne 28. decembra oskrbelo v hiši gostoljubnega Antona Venta dobro uspelo veselico, ki je imela lep družaben značaj. Pozdrav, Zvočne pesmi, godba, osobito pa »Maticova« humoristična predstava je izzvala iz gostov prav dobro razpoloženje.

*

Pesem narave.

Pesem vod.

Tako malo je znano, da potok šumlja po napevu, da imajo tekoče vode svoje muzikalne zakone.

To čudno prikazen sta prvič opazovala ter ugotovila pred desetletji nemška fizika Ernst ter Albert Heim. Dognala sta, da izvirajo glasovi tekočih

vod od tega, ker povzročajo nagli tok v vodi majhne zračne mehurčke, ki se, dospevši na površje, razpočijo. Pri toku vode se dogaja nešteto najneznatnejših eksplozij. Pri eksplozijah se vedno ponavljajo trije določeni glasi: C, E in G, ki tvorijo C dur akord. Pri vodopadih se pridruži trem omenjenim glasom še nizki F. Počasi žuboreči potokček prepeva v glasih: C, E, G; šumeča reka, manjši vodopadi pojejo pesem v F, C, E in G glasovih. Pri najbolj silovitih vodopadih prevlada nizki F vse druge glase, kakšen je pač tok vode in po tem nadkriljuje ta ter oni glas tako, da se glasi pesem tekočih vod vedno v C duru.

Pesem dreves.

Tudi šuštenje ter bučanje gozdov se vrši po godbenih zakonih. Smrekov ali jelkin gozd šumi čisto drugače nego listnato drevje. So drevesa, kojih šumenje doni kakor orgle. V parku egipčanskega mesta Kairo raste več akacij, ki povzročajo pri najbolj lahmem pišu vetra flavine koncerte. Te vrste akacij imajo dolge trne, katere izdolbejo posebne žuželke in jih preluknjajo. Skozi luknjice piska veter, kakor bi igral na flavto. Raziskovalec Afrike Jurij Schweinfurth je odkril v Šiluk deželi cele gozdove flavta akacij, iz katerih se razlega pri vetrovnem vremenu daleč slišna godba kakor iz tisočerih flavt. Domačini se ogibljejo v nepoučenem praznoverju piskajočih gozdov.

Pesem mrtve narave.

Ne prepeva nam samo živa narava, celo kamenje doni ter kriči, celi hribi dajejo od sebe daleč slišne glasove. Stari kameniti stebri tožijo ter jočejo pri vzhajanju solnca. Po zapuščenih dolinah zvonijo zvonovi iz nevidnih zvonikov. Morske obali pretresa pisk tromb. Baš beleženo so dejstva, katera bomo dokazali na sledečih vzgledih:

Pri egipčanskem mestu Theben stoji bogznanj koliko tisočletij stari Memnonov steber, ki je izklesan iz granita. Kakor hitro posijejo na steber prvi žar

ki vzhajajočega solnca, se razlegajo iz njega najbolj mični valčki. Godbo iz Memnonovega stebra razlagajo z razliko med nočno ter dnevno temperaturo. Že staroegipčanski svečeniki so opazovali muziciranje stebra in so ga izrabili v svoj prid. Kot dobri fiziki so ustavili v steber posebno napravo, ki je pojačevala čudno godbo in vzbujala priprostemu narodu božanstveno občudovanje ter češčenje. Pojačevalna naprava je seve že davno — davno propadla, a muziciranje in seve neojačeno je ostalo v stebru do danes.

Severno od Egipta na iz sv. pisma znanem Sinajskem polotoku, naletimo glasove od sebe dajajoče čudo posebne vrste. Pri ribiški vasi Tur ob morski obali je komaj 100 m visok peščeni grič, kateremu pravijo »hrib zvonov« in ki pada zelo strmo proti obali. Oni, ki so že plezali na stožičasti grič, so slišali in čujejo še danes pri suhem vremenu čudne, zvonjenju podobne glave sove pod nogami. Ako plezalec postoji, mu doni naprej pod nogami in glas se razgublja le počasi. Ako potnik nadaljuje pot proti vrhu, mu zvonji neprestano pod nogami. Tamnošnji beduini pripovedujejo tujcem pravljico o začaranem krščanskem samostanu, kojega zvonjenje se glasi iz notrajnosti griča. Hrib je po tej pripovedki proklet od mohamedanskega Alaha in radi tega zdivjajo kamele karavan, ako morajo mimo.

Omenjeni »grič zvonov« so raziskovali že v najnovejših časih vsi mogoči raziskovalci, naravoslovci ter učenjaki. Vsak je podal glede zvonjenja svojo lastno razlago, vendar ni nobena verjetna.

V Nemčiji je znana »pojoča dolina v Thronecken«. Med visokima, z gozdovi porastenima hriboma se raztega tamkaj globoko zarezana dolina, ki ima le eden izhod proti jugo-zapadu. Že v sta rodavnih časih je veljala dolina v Thronecken kot prebivališče duhov brez miru in se je je vse z največjim strahom ogibalo. Potniki so čuli pri belem dnevu zvonjenje, pojoče človeške glasove in razne druge skrivnostne od-

Ste naročeni na list NEDELJA?

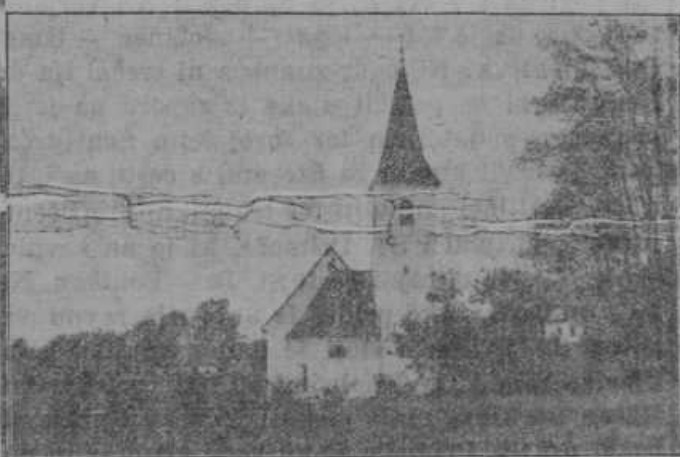

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz braziljanskega pragozda: »Mladostna prijatelj« in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Štambskov trg 20

Guzajeva rojstna hiša na levo od podružne cerkve sv. Primoža.

stovalo za prerejo družine. Treba je bilo na dno. V tej borni primoški kočuri je bil rojen Franc Guzaj dne 12. novembra 1839 kot zakonski sin Antona in Ane, rojene Mravljak.

Okolica Sv. Primoža je odprta na levo od

St. Jurja, proti desni je obdana od gozda in bil kraj, ako bi ne peljala skozi cesta, precej samotna in se mu je mogoče približati čisto nepozaženo.

Tudi našega ubežnika ni videl nikdo, dokler ni stopil pred mater ob ognjišču. Prestrašila se je, ko jo je ogovoril in so jej ušle nekako preseščene besede: »Jezus, Marija, ti si, Francuh? Odkod za božjo voljo si se uzel? Saj si bil zaprt v Celju?«

»Za božjo voljo, in vi mati ste verjeli, da je vaš sin res tat in so ga obsodili po pravici, ker je stegnil prste čisto po nepotrebem po tuji lastnini?«

Mati si je utrnila solzo na to uprašanje, se useknila, pogledala sinu v oči in ga pobožala po glavi z zagotovitvijo: »Veliko se govori po fari o naši hiši. Bog mi je priča, da sem znala, da boš prišel in mi boš povedal, da so te oropali po nedolžnem dobrega imena, kakor so ga že ukradli davno naši hiši.«

(Dalje.)